वः ह्रीवेल तत्रार्थे अमरटीकायामाह स्म भरतः ।
ह्रुड गतौ भ्वा० आ० सक० सेट् ऋदित् चङि न ह्रस्वः ।
ह्रोडते अह्रोडिष्ट । [ह्रुडति अह्रुडिष्ट
ह्रूड गतौ भ्वा० आ० सक० सेट् ऋदित् चङि न ह्रस्वः ।
ह्रेप गतौ भ्वा० आ०सक० सेट् । ऋदित् चङि न ह्रस्वः ।
ह्रेपते अह्रेपिष्ट ।
ह्रेष अश्वशब्दे अक० सर्पणे सक० भ्वा० आ० सेट् ऋदित्
चङि न ह्रस्वः । ह्रेषते अह्रेषिष्ट ।
ह्रेषा स्त्री ह्रेष-भावे अ । अश्वशब्दे अमरः ।
ह्रौड गतौ भ्वा० आ० सक० सेट् ऋदित् चङि न ह्रस्वः ।
ह्रौडते अह्रौडिष्ट । [ह्रुडति । ह्लगति अह्लगीत् ।
ह्लग संवरणे भ्वा० प० सक० सेट् घटा० एदित् सिचि न
ह्लप भाषणे वु०उ०द्विक०सेट् । ह्लापयति ते अलिह्लपत् त ।
ह्लस रवे भ्वा० प० अ० सेट् । ह्लसति अह्लसीत् अह्लासीत् ।

ह्लाद शब्दे भ्वा० आत्म० अक०मोदने सक० सेट् ईदित्
निष्ठायामनिट् । ह्लादते अह्लादिष्ट । ह्लादः ।
आ+आनन्दे अक० आह्लादः ।
ह्लादिनी स्त्री ह्लाद-णिनि ङीप् । १विद्युति २वज्रे, अमर
शब्दान्तरम् ३ईश्वरशक्तिभेदे च श्रीधरः ४ह्लादविशिष्टे त्रि०
ह्वल चलने भ्वा० प० अक० सेट् । ह्वलति अह्वालीत् । घटा०
प्रह्वलयति अनुपसर्गस्य वा ह्रस्वः ह्वलयति ह्वालयति ।
ह्वान न० ह्वे-ल्युट् । आह्वाने । [जह्वरतुः ।
ह्वृ कुटिलीकरणे भ्वा०प०सक०अनिट् । ह्वरति अह्वार्षीत् ।
ह्वे स्पर्द्धायां शब्दे च अक० आह्वानार्थे सक०भ्वा० उभ०यज्ञा
अनिट् । ह्वायति अह्वत्-अह्वत अह्वास्त सम्प्र०जु०
हाव आहूतः आहूतिः ।
आ+स्पर्द्धायाम् आत्म० शत्रुमाह्वयते । शिवम् ।
ओं तत्सत् ।

इति श्रीतारानाथतर्कवाचस्पतिभट्टाचार्य्यसङ्कलिते
वाचस्पत्ये हकारादिशब्दार्थसङ्कलनम् ।

ग्रन्थकर्तृवंशादि ।

राढ़ीयश्रेणीविख्यातर्क्रेजिडिग्रामिकः किल । यशोहरप्रदेशस्थसारलावसथे स्थितः ॥
सार्वभौमोपाधियुक्तः कमलाकान्तसंज्ञकः । सच्छ्रोत्रियः क्षितौ ख्यातो वात्स्यवंशावतंसकः ॥
मुकुन्दरामनामासीत् तदन्वयसमुद्भवः । तत्प्रदेशस्थवैचण्डीग्रामवासी स्वकार्य्यतः ॥
तर्कसिद्धान्तोपनामा रामरामस्तदात्मजः । सदा शिवशिवेत्युक्त्या प्राप्तः शिवशिवाभिधाम ॥
नानाविद्याधरत्वेन प्राप विद्याधराह्वयम् । भागीरथीतीरवासी भवबन्धजिहीर्षया ॥
वर्द्धमानप्रदेशस्थाम्बिकाग्रामेऽवसच्चिरम् । अन्ते काशीं समासाद्य पञ्चत्वं प्राप्य मुक्तिभाक् ॥
अम्बिकावासकालेऽस्य जातौ वंशधरौ सुतौ । तर्कपञ्चाननोपाधिर्दुर्गादासस्तु मध्यमः ॥
सार्वभौमोपाधियुतः कनीयांस्तु तदात्मजः । कालिदासाभिधो नानाशास्त्रविद्याविशारदः ॥
तस्याहं प्रथमः पुत्रस्तारानाथाह्वयो द्विजः । तर्कवाचस्पत्युपाधिं गुरुतो लब्धवान् स्वतः ॥
नगरे कलिकाताख्ये गवर्मेण्टनिवेशिते । संस्कृतपाठशालाख्ये मठे पूर्वमधीतवान् ॥
काश्यादिनानास्थानेषु लब्धविद्यस्ततः क्रमात् । तत्रैव पाठशालायां तदध्यक्षेण पूर्वतः
पाणिन्यादिव्याकरणपाठनायै नियोजितः । पश्चात् दर्शनशास्त्रस्याध्यापनायापि योजितः ॥
प्रायस्त्रिंशद्वत्सरान्तं तत्कर्मानुष्ठितं मया । सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या सरलाख्या तदा कृता ॥
तदैव तत्त्वकौमुद्या व्याख्याऽपि यत्नतः कृता । सिद्धान्तबिन्दुसारोऽपि शब्दस्तोममहानिधिः ॥